

Ciao, ciao, bambina

El món del «show-biz» una vegada més s'ha tenyit de dol. Una sobredosi de barbitúrics tallava la vida d'una de les cantants europees més populars. Dalida deia adéu a trenta anys en l'escena mundial.

Carles Gàmez

«**L**a vida em resulta insurpotable. Perdoneu-me», amb aquestes paraules, la popular cantant italo-francesa Dalida es despedia definitivament, el passat diumenge 4 de maig, al seu apartament parisenc de Montmartre. Una sobredosi de barbitúrics posava fi a la vida d'una de les cantants europees més populars dels anys sei-

Protagonista d'una dècada.

xanta. Protagonista indiscutible d'una dècada en què França i Itàlia exportaven cantants a tot el món. Curiosament, Dalida, filla de pares italians d'origen calabrès, fou una d'aquestes cantants cruïlla a cavall entre els dos països. Avui amb un Domenico Modugno greument malalt, desaparegut Claudio Villa, Silvie Vartan transfor-

mada en *show-woman* de Las Vegas o Johnny Halliday en actor de cinema, l'Olimp musical d'aquella dècada se'n presenta dramàticament incomplet. Tan sols els noms d'un Becaud o un Aznavour... o el d'una Nana Moskouiri amb el seu *come-back* gloriós gràcies a Verdi. A Itàlia, d'altra banda, una Mina secreta, una Milva teatral i un Celentano, cinematogràfic.

Dalida, el seu nom vertader era Jolanda Gigliotti, havia nascut al Caire, feia cinquanta-quatre anys.

Als vint-i-un anys fou elegida Miss Egipte, títol que li serviria com a trampolí per a llançar-se al món de l'espectacle, traslladant-se a París. A partir d'aquí la seua carrera musical entraria en una sèrie d'èxits ininterromputs: «Bambino», «Los niños del Pireo», «Acabas de cumplir 18 años», «El día mas largo»... La televisió, que coneix en aquells dies el boom com a mitjà de comunicació, farà de Dalida una de les estrelles més populars de les gales dels dissabtes nit.

Ja en els anys setanta, reapareix amb un gran èxit mundial, el seu «Gigi l'amoroso», una spaghetti-cançó que la retornaria a un primer pla d'actualitat.

Després, la seua carrera sofriria una apagada per a tornar en aquests últims anys, ja en plena maduresa, com a gran dama de la cançó.

Aquesta dona, que havia sorprès darrerament la crítica amb la seua interpretació en el film *El sexto día* del director egipci Youseff Chahine, havia estat casada amb Lucien Morisse, director d'Europa 1, una de les emissores radiofòniques més importants. Lucien Morisse i Dalida tornarien a repetir la història de Pigmalion. El seu matrimoni duraria poc temps. Anys després, Lucien Morisse

Fa cinc anys intentà un primer suïcidi.

es suïcidaria amb una pistola. Amor i mort han caminat sovint en la vida de la vitalista intèrpret de «Gigi l'amoroso». Una vida marcada per la soledat. Josephine Azgara, amiga íntima de la cantant, declararia a la premsa a les poques hores de saber-se el fet: «En realitat, als seus 54 anys era una dona que es lamentava sobretot de no haver tingut fills».

No havia estat aquesta la primera volta que la cantant intentava posar fi a la seua vida. Vint anys abans, de la mateixa manera, amb una sobredosi de barbitúrics havia volgut suïcidar-se. Tot va començar amb el Festival de San Remo de l'any 67. Dalida participà amb el cantant italià, Luigi Tenco, tots dos defensant la cançó del mateix Tenco, «Ciao, amore». El tema serà eliminat pel jurat. Tenco, com a senyal de protesta contra un festival on prevalen més els interessos purament discogràfics i comercials que les mateixes cançons, decideix suïcidar-se la nit del 26 de gener de 1967. Dalida, que mantenia amb el cantant genovès una relació sentimental, entra en una profunda crisi. Trenta dies més tard és trobada en un estat de coma profund. En despertar-se, la cantant declararà: «M'he emmetzinat. Si m'ajudeu, podré recuperar-me ràpidament».

En aquesta ocasió, no ha trobat ningú que pogués ajudar-la. De tot el món arribarien telegrams de condol. El president Mitterrand —Dalida havia donat el seu suport a la campanya electoral del 81— la recordava com una dona generosa i desgraciada. El món artístic francès veia desaparèixer una de les seues artistes més representatives, i que posseïa en el seu palmarès

haver venut més de vint milions de discs.

La mort de Dalida ens duu a la memòria, el suïcidi d'una altra estrella, l'austríaca Romy Schneider, que d'una forma similar desapareixia fa uns anys. La Schneider, amb una primera etapa com a artista internacional, es fincaria definitivament a França, on es convertiria en una de les estrelles més prestigioses del cinema europeu. El suïcidi

del seu primer marit, el director Harry Meyen, i la mort accidental del seu fill David constituïrien forts cops per a l'ex-Sissi, cops que la conduïrien a un estat de depressió del qual ja no eixiria. No ha estat aquest el cas de Brigitte Bardot, avui retirada del món del cinema. Arran del suïcidi de Romy Schneider, la Bardot s'apressava a declarar que aquest final podia haver estat molt bé el seu, si hagués continuat. Amb tot, ella també intentaria acabar amb la seua vida, en celebrar-se el seu 50 aniversari. Avui l'ex-símbol sexual dels anys seixanta es troba enfeïnada preparant la subhasta de les seues joies i vestits, que tindrà lloc el proper 17 de juny a l'hotel Drouot de la capital francesa. Una fundació que portarà el seu nom encarregada de la protecció dels animals n'és l'objectiu. A tal fi, la diva posa en venda els seus retalls, retalls de luxe d'un mite.

Molt s'ha parlat del caràcter mitificador que una «mort a temps» proporciona. La desaparició prematura d'un James Dean o d'una Marilyn Monroe en la seua plenitud ens ha impedit assistir a la seua decadència física, i ens ha quedat sempre el record de la seua bellesa immarcescible... Dalida mai no fou un mite; en tot cas, fou un mite casolà circumscrit a la seua França d'adopció. Entre nosaltres tampoc no fou una cantant que exercís gran influència. La Nova Cançó, sempre procliu a la música francesa, agafaria els seus models entre els cantautors o els cantants més «engagés» tipus Ives Montand, o Juliette Greco. Dalida, a l'igual que Mireille Mathieu o Silvie Vartan, representava la imatge més comercial de la música gal·la, a mig camí entre l'estàndard internacional i la cançó de *hit-parade*.

Amb la seua mort, Dalida ens ha privat de contemplar-la en una etapa fonamental de tot artista: la de la maduresa. Tenim els exemples d'una Tina Turner, el retorn d'un madur Adamo o bona part dels cantants espanyols, els Serrat, Julio Iglesias, Miguel Ríos, Víctor Manuel, sobrepasant el llistó dels quaranta anys. O les grans figures femenines del jazz, o la plana major de les *stars* de la música pop: Mick Jagger, David Bowie, Paul McCartney, etc. Però, potser, l'exemple paradigmàtic d'una maduresa triomfant, el tenim en la figura de Marlene Dietrich. L'heroïna sternbergiana començaria, a partir dels cinquanta anys, una segona etapa com a cantant —amb el suport fonamental del music Burt Bacharach— que la duria als principals teatres de l'escena mundial. □

